

**БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ФИЛОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

Кафедра русского языка

**Аннотация к дипломной работе
«Категория субъектности в русском и английском языках
(на материале романа М. А. Булгакова
"Мастер и Маргарита" и его переводов
на английский язык)»**

Ярость Елена Анатольевна

Научный руководитель –
доцент
Долбик Е. Е.

2018

РЕФЕРАТ

Объём работы: 65 страниц, 27 использованных источников.

Ключевые слова: субъект, функционально-семантическое поле субъектности, бессубъектная конструкция, семантический синтаксис, теория перевода, перевод с русского языка на английский.

Объект исследования - семантическая категория субъекта в русском и английском языках, в частности – её выражение в романе М.А. Булгакова «Мастер и Маргарита» и двух его переводах (Майкла Гленни и Ричарда Пивера-Ларисы Волохонски).

Цель работы: выявить сходства и различия в формальном выражении субъектности в русском и английском языках (на примере романа «Мастер и Маргарита» и его переводов); определить наиболее часто используемые способы перевода бессубъектных конструкций с русского языка на английский; охарактеризовать различия в индивидуальных особенностях перевода.

Методы исследования: количественно-статистический и сравнительно-сопоставительный.

Результаты исследования: двусоставные полные конструкции являются наиболее распространённым способом перевода русскоязычных предложений с формально не выраженным субъектом. Субъект либо восстановлен из контекста (где чаще всего он является субъектом другого предложения или объектом данного), либо представлен местоимением (личным или указательным), либо выражен формальными подлежащими *it* и *there*. Кроме двусоставных полных предложений, переводчики используют также бессубъектные конструкции с императивом, причастия и устойчивые английские выражения, однако в количественном отношении все подобные предложения значительно уступают двусоставным полным. Перевод Ричарда Пивера и Ларисы Волохонски более точно отражает особенности стиля Булгакова, его сатиру и экспрессию (что проявляется, в том числе, в способах трансформации субъекта высказывания), чем перевод Майкла Гленни. Текст Майкла Гленни представляется более академичным, и поэтому в нём не всегда можно распознать блестящие стилистические приёмы М.А. Булгакова.

Практическая значимость: полученные результаты могут быть использованы в исследованиях по теории перевода, а также в работах по компаративной лингвистике и семантическому синтаксису.

РЭФЕРАТ

Аб'ём работы: 65 старонак, 27 выкарыстаных крыніц.

Ключавыя словы: суб'ект, функцыянальна-семантычнае поле суб'ектнасці, бессуб'ектная канструкцыя, семантычны сінтаксіс, тэорыя перакладу, пераклад з рускай мовы на англійскую.

Аб'ект даследавання – семантычная катэгорыя суб'екта ў рускай і англійскай мовах, у прыватнасці – яе эксплікацыя ў рамана М.А. Булгакава «Майстар і Маргарыта» і двух яго перакладах (Майкла Глені і Рычарда Півера-Ларысы Валахонскі).

Мэта работы: выявіць падабенствы і адрозненні ў фармальным выяўленні суб'ектнасці ў рускай і англійскай мовах (на прыкладзе рамана «Майстар і Маргарыта» і яго перакладаў); вызначыць, якія спосабы перакладу бессуб'ектных канструкцый з рускай мовы на англійскую выкарыстоўваюцца найбольш часта; ахарактарызаваць адрозненні ў індывідуальных асаблівасцях перакладу.

Метады даследавання: колькасна-статыстычны і параўнальна-супастаўляльны.

Вынікі даследавання: падчас работы было выяўлена, што двухсастаўныя поўныя канструкцыі з'яўляюцца найбольш распаўсюджаным спосабам перакладу рускамоўных сказаў з фармальна не выяўленым суб'ектам. Суб'ект альбо адноўлены з кантэксту (дзе часцей за ўсё ён з'яўляецца суб'ектам іншага сказа або аб'ектам дадзенага), альбо прадстаўлены займеннікам (асабовым або указальным), альбо эксплікаваны фармальнымі дзейнікамі *it* і *there*. Акрамя двухсастаўных поўных сказаў, перакладчыкі выкарыстоўваюць таксама бессуб'ектныя канструкцыі з імператывам, дзеепрыметнікамі і ўстойлівымі англійскія выразы, аднак у колькасным плане ўсе гэтыя сказы значна саступаюць двухсастаўным поўным. Пераклад Рычарда Півера і Ларысы Валахонскі больш дакладна адлюстроўвае асаблівасці стылю Булгакава, яго сатыру і экспрэсію (што выяўляецца, у тым ліку, у спосабах трансфармацыі суб'екта выказвання), чым пераклад Майкла Глені. Тэкст Майкла Глені падаецца больш акадэмічным, і таму ў ім не заўсёды можна распазнаць выдатныя стылістычныя прыёмы М.А. Булгакава.

Практычная значнасць: атрыманыя вынікі могуць быць ужытыя ў даследаваннях па тэорыі перакладу, а таксама ў працах па кампаратыўнай лінгвістыцы і семантычным сінтаксісе.

ABSTRACT

Total amount of the work: 65 pages, 27 reference sources were used.

Keywords: subject, functional-semantic field of subjectivity, non-subject construction, semantic syntax, translation theory, translation from Russian into English.

The object of this work is the semantic category of subject in the Russian and English languages, in particular, its explication in M.A. Bulgakov's novel «The Master and Margarita» and its translations (by Michael Glenny and by Richard Pevear and Larissa Volokhonsky).

The goal of the work: to identify the similarities and differences in the formal expression of subjectivity in Russian and English (on the example of the novel «Master and Margarita» and its translations); to determine the most frequently used ways of translating impersonal constructions from Russian into English; to characterize the differences in the individual features of the translation.

Methods used: quantitative-statistical and comparative.

The results of the study: two-part complete sentences are the most common way of translating Russian sentences with a formally not expressed subject. The subject is either reinstated from the context (where it is mostly the subject of another sentence or the object of the given one), or is represented by a pronoun (personal or demonstrative), or expressed by formal subjects «it» and «there». In addition to two-part complete sentences, translators also use non-subject constructions with imperative, participles and English idioms, however in quantitative terms all such sentences are much inferior to the two-part complete sentences. The translation of Richard Pevear and Larissa Volokhonsky more accurately reflects the features of Bulgakov's style, his satire and expression (which is manifested, among other things, in the ways of transforming the subject of the sentence) than the translation of Michael Glenny. His text seems more academic to us, so it is not always possible to recognize the brilliant stylistic devices of M. A. Bulgakov.

Practical value: the results can be applied in researches on translation theory, as well as in works on comparative linguistics and semantic syntax.